

ΜΕΙΚΤΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ & ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΥΤΩΝ

ΖΗΣΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ
dimosies-symvaseis.gr

Ορισμοί

«Δημόσιες Συμβάσεις»

- Ως **«δημόσιες συμβάσεις»** και ως **«συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών»** νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών (περ. (5))

«Δημόσιες Συμβάσεις έργων»

Ως «**δημόσιες συμβάσεις έργων**» και ως «**συμβάσεις έργων**» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι:

- α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα II του Προσαρτήματος Α` και στο Παράρτημα I του Προσαρτήματος Β`,
- β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου,
- γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου. (περ. (6))

Έργο

- Ως **έργο** νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο αρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μιας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας.
- Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου
 - απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων
 - και αφορά νέες κατασκευές επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές – συντηρήσεις κατά την λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών,
- ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, Η/Μ, λιμενικών, βιομηχανικών ενεργειακών, δικτύων πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις, μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών».

Αποτελεί Έργο

Εκ του νόμου, «δημόσιο έργο» συνιστούν

- οι εργασίες των οποίων περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β΄ του ν. 4412/2016**, (Σελ. 8045-8051)
- ένα σύνολο εργασιών το οποίο κατατείνει
 - στην κατασκευή,
 - επέκταση,
 - ανακαίνιση,
 - επισκευή,
 - ή συντήρηση και στις κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες που αναλυτικά αναφέρονται σε αυτόν,
- απαιτεί, λόγω της πολυπλοκότητάς του, την εφαρμογή μίας μελέτης μέσω εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων και προορίζεται να επιτελεί αυτό καθ' εαυτό μία οικονομική και τεχνική λειτουργία επιφέροντας ένα άρτιο λειτουργικό αποτέλεσμα.

Δημόσιο τεχνικό έργο

- **Δημόσιο τεχνικό έργο** νοείται κάθε νέα κατασκευή, επέκταση, ανακαίνιση, επισκευή, συντήρηση ή ερευνητική εργασία που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση και συνδέεται άμεσα με το έδαφος ή το υπέδαφος κατά τρόπο διαρκή και σταθερό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί συστατικό του κατά την έννοια του άρθρου 953 Α.Κ. και να μη μπορεί να αποχωρισθεί από αυτό χωρίς βλάβη ή αλλοίωση της ουσίας ή του προορισμού της.
- Αντίθετα, πρόκειται για εκτέλεση εργασιών και όχι για δημόσιο τεχνικό έργο, όταν δεν απαιτείται χρήση ειδικών τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και η χρησιμοποίηση εξειδικευμένου επιστημονικού ή τεχνικού προσωπικού και αναλόγων τεχνικών μέσων και εγκαταστάσεων.

«Δημόσιες Συμβάσεις προμηθειών»

- Ως **«δημόσιες συμβάσεις προμηθειών»** και ως **«συμβάσεις προμηθειών»** νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση- πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης *παρ. 9 του άρθρου 2 Ν. 4412/2016*

Προμήθεια

Ως **προμήθεια**, κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 2286/1995, νοείται,

- εκτός από την απόκτηση κινητών πραγμάτων, αναλωσίμων ή μη, που προορίζονται, είτε αυτούσια είτε κατόπιν επεξεργασίας, να χρησιμεύσουν για την κάλυψη αναγκών και την εκπλήρωση των σκοπών των φορέων του δημόσιου τομέα, και
- η ανάθεση της εκτέλεσης εργασιών, μεταξύ άλλων, εγκατάστασης, συντήρησης και μεταφοράς που σχετίζονται με την προμήθεια των ανωτέρω αγαθών, εφόσον η αξία των τελευταίων υπερβαίνει την αντίστοιχη των εργασιών, ενώ από τον αποχωρισμό τους επανακτούν χωρίς ουσιώδη αλλοίωση της εγκατάστασης επί του εδάφους, την αυτοτέλεια και εμπορική τους αξία.

Προμήθειες του δημόσιου τομέα

- «Προμήθειες του δημόσιου τομέα είναι συμβάσεις από επαχθή αιτία,
 - που συνάπτονται εγγράφως μεταξύ ενός προμηθευτή, αφ' ενός και των φορέων που ορίζονται στην παρ. 1, αφ' ετέρου,
 - και έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση και τη μίσθωση αγαθών.
- Επίσης, θεωρούνται προμήθειες του δημόσιου τομέα και οι συμβάσεις ανάθεσης εκτελέσεως εργασιών, εγκατάστασης, συντήρησης, μεταφοράς ή και άλλων εργασιών που σχετίζονται με την προμήθεια των ανωτέρω αγαθών, εφόσον όμως η αξία αυτών υπερβαίνει την αντίστοιχη των εργασιών».
- *(παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2286/1995 «Προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ Α΄, 19))*

«Δημόσιες Συμβάσεις γενικών υπηρεσιών»

- (β) ως **«δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών»** νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών,
- πλην των αναφερομένων στην υποπερίπτωση α` της παρούσας περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των **συμβουλευτικών υπηρεσιών**, που ως τέτοιες νοούνται εκείνες που, έχουν ως αντικείμενο
 - το σχεδιάσμά, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησης τους με τη μεταφορά της απαραίτητης σχετικής τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων.

Χαρακτηρισμός του κυρίου αντικειμένου της σύμβασης ως δημόσιου έργου

- αφενός ο ορισμός μιας δημόσιας σύμβασης ως έργου, προμηθειών ή υπηρεσιών ανάγεται στο κοινοτικό και όχι στο εθνικό δίκαιο, αφετέρου επί μικτής σύμβασης, **ο χαρακτήρας εξαρτάται από το στοιχείο που είναι κύριο.**
- Για τον χαρακτηρισμό μίας Δημόσιας Σύμβασης ως **Σύμβαση εκτέλεσης Δημοσίου Έργου** στο χώρο του εθνικού δικαίου απαιτείται η σωρευτική συνδρομή του λειτουργικού και οργανικού κριτηρίου και ειδικότερα το πρώτο κριτήριο αφορά το περιεχόμενο και τη φύση του έργου που εκτελείται, ενώ το οργανικό κριτήριο αναφέρεται στους φορείς που εκτελούν το συγκεκριμένο έργο, δηλαδή πρέπει να εκτελείται από έναν από τους φορείς του δημόσιου τομέα όπως αυτός προσδιορίζεται στο άρθρο 1 του ν.4412/2016. (417/2017 ΔΕΦ ΘΕΣΣΑΛ)
- Μόνον όταν πρόκειται για μεικτή σύμβαση με αντικείμενο **προμήθεια και υπηρεσίες (και όχι έργα)**, το νομοθετικό καθεστώς που εφαρμόζεται για την ανάθεσή της προσδιορίζεται με βάση την **υψηλότερη εκτιμώμενη αξία εκάστου είδους**. ([Ελ. Συν. Τμ. Μείζονος Απόφαση 766/2019](#)).

Διάκριση ΔΣ Υπηρεσιών από ΔΣ Έργων

Διάκριση Υπηρεσιών από Έργα

- Από το συνδυασμό των διατάξεων του Άρθ. 2 Ν.4412/2016 συνάγεται ότι τα 3 βασικά χαρακτηριστικά των έργων που δεν συναντώνται αντίστοιχα στις υπηρεσίες είναι τα εξής:
- α) πρόκειται για νέα κατασκευή, επέκταση, ανακαίνιση, επισκευή, συντήρηση ή ερευνητική εργασία, το αποτέλεσμα της οποίας συνδέεται άμεσα με το έδαφος ή το υπέδαφος κατά τρόπο διαρκή και σταθερό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί συστατικό του, κατά την έννοια του άρθρου 953 Α.Κ., και να μην μπορεί να αποχωριστεί από αυτό χωρίς βλάβη ή αλλοίωση της ουσίας ή του προορισμού του.
- β) για την εκτέλεση του έργου απαιτείται κατοχή εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων και η χρήση ειδικών τεχνικών μέσων
- γ) Το αντικείμενο του έργου εκτιμάται ως ενιαίο σύνολο, προσδιοριζόμενο από το αυτοτελές, λειτουργικό οικονομικό και τεχνικό αποτέλεσμα, στο οποίο αποβλέπει ο Φορέας.

Δεν αποτελούν έργο

- γενικά οι εργασίες που προκύπτουν
- από τις καθημερινές εσωτερικές λειτουργικές ανάγκες των κτιρίων
 - (όπως μικροσυντηρήσεις και μικροδιορθώσεις κτιριακών και Η/Μ εγκαταστάσεων, η τοποθέτηση παροχών αποχέτευσης, η προμήθεια και τοποθέτηση λέβητα, καυστήρα και καπνοδόχου), αλλά
- και εξωτερικές εργασίες
 - (η επισκευή οργάνων παιδικών χαρών, το βάψιμο των κιγκλιδωμάτων στους δημοτικούς δρόμους, ο καθαρισμός φρεατίων, ο καθαρισμός δένδρων, θάμνων κ.λπ., η συντήρηση εγκαταστάσεων λίμνης, η αποξήλωση πινακίδων, η τοποθέτηση χλοοτάπητα και αρδευτικού συστήματος σε πλατεία ενός δήμου, ο καθαρισμός καναλιών κλπ.)

καθόσον για την εκτέλεση όλων των παραπάνω εργασιών

➤ Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις και η εμπειρία των εργοληπτικών επιχειρήσεων

Αρμοδιότητα περί της κρίσης του κυρίου αντικειμένου της Σύμβασης

κατά το νόμο **ανήκει καταρχήν στην αναθέτουσα αρχή,**

- η οποία οφείλει να τηρήσει ως αναγκαίο προστάδιο πριν τη δημοσίευση σχετικής διακήρυξης και ως ουσιώδη τύπο της όλης διαδικασίας ανάθεσης της οικείας σύμβασης, τη **σύμφωνη γνωμοδότηση του αρμοδίου Τεχνικού Συμβουλίου**

ΑΕΠΠ 452/2018 και [Ελ.Συν.Κλιμ.Ε' Πράξη 831/2018](#)

Σύμφωνα με τις, με τη διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 4 του ν.4412/2016 **προβλέπεται γνωμοδότηση τεχνικού συμβουλίου για μικτές συμβάσεις,**

- τα αντικείμενα των οποίων δεν δύνανται να διαχωριστούν, εν προκειμένω δε τα αντικείμενα της ελεγχόμενης σύμβασης,
 - ✓ ήτοι η κατασκευή των μονάδων επεξεργασίας αστικών αποβλήτων και παραγωγής ενέργειας αφενός και
 - ✓ η λειτουργία της μονάδας επεξεργασίας αφετέρου,μπορούν ευχερώς να διαχωριστούν και να δημοπρατηθούν ξεχωριστά.

Παραδείγματα Μικτών Συμβάσεων

Μικτή σύμβαση έργου, προμηθειών και υπηρεσιών

- Η εγκατάσταση μονάδας αφαλάτωσης που αν και έχει μικτό χαρακτήρα έργου, προμηθειών και υπηρεσιών αποτελεί **Δημόσιο Έργο**
- αυτό επιτελεί μια τεχνική λειτουργία ως προϊόν των εργασιών που θα εκτελεσθούν και οι οποίες θα συνθέσουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα αφαλάτωσης που όταν εκτελεστεί η σύμβαση και τεθεί σε παραγωγική λειτουργία θα μπορεί να παράγει πόσιμο νερό από την θάλασσα. *(“Ο προέχων χαρακτήρας της συμβάσεως αυτής δεν είναι η προμήθεια μηχανημάτων αφαλάτωσης ούτε η παροχή των συναφών υπηρεσιών, οι οποίες έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα, αλλά η κατασκευή ενός πλήρους λειτουργικού έργου, το οποίο θα μπορεί να παράγει πόσιμο νερό από την θάλασσα”* εφόσον συνυπάρχουν και στοιχεία προμήθειας μηχανημάτων και εγκατάστασης αυτών, **η σύμβαση αυτή έχει προέχοντα χαρακτήρα δημόσιας σύμβασης έργου** καθόσον ούτε ο **προέχων χαρακτήρας της σύμβασης** δεν είναι η προμήθεια μηχανημάτων αφαλάτωσης ούτε η παροχή των συναφών υπηρεσιών αλλά **η κατασκευή ενός πλήρους λειτουργικού έργου**. (**ΣΤΕ2387/2009 και ΣΤΕ 918-919/2011**)

Μικτή σύμβαση υπηρεσίας και έργου

Παροχή υπηρεσιών συντήρησης και αποκατάστασης της λειτουργίας των Η/Μ εγκαταστάσεων και Επεμβάσεις και Επισκευές των Η/Μ Εγκαταστάσεων στην Πανεπιστημιούπολη:

- Τα αντικείμενα των δύο συμβάσεων διαφοροποιούνται ουσιαστικά μεταξύ τους, καθόσον
- η πρώτη, στην οποία αφορά και το υπό έλεγχο ένταλμα, δεν αποτελεί έργο, αλλά συνιστά **παροχή υπηρεσιών**, ενώ
- η δεύτερη αποτελεί **έργο**.
- *(ΕλΣυν. Κλιμ. Τμ. 4 Πράξη 134/2018.)*

Μικτή σύμβαση υπηρεσίας – προμήθειας

- **Προμήθεια και εγκατάσταση νέου εξοπλισμού** (όργανα παιδικών χαρών, εκγύμνασης ενηλίκων και αστικού εξοπλισμού) και στη σχετική διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου (επίστρωση δαπέδου ασφαλείας, δενδροφύτευση, τοποθέτηση φωτοβολταϊκών σωμάτων, ανακατασκευή – επισκευή αυτόματου δικτύου άρδευσης): Το ελεγχόμενο σχέδιο αποτελεί **μικτή σύμβαση υπηρεσίας – προμήθειας**, της οποίας όμως **υπερέχον τμήμα αποτελεί αυτό της παροχής υπηρεσιών**, λόγω της εφαρμογής εν προκειμένω του κριτηρίου της υψηλότερης εκτιμώμενης αξίας.
- Περαιτέρω, ως προς την κρίση ότι το ελεγχόμενο σχέδιο δεν εντάσσεται στην έννοια της δημόσιας σύμβασης έργου δεν ασκούν εν προκειμένω επιρροή
 - αφενός μεν το γεγονός ότι η προγραμματική σύμβαση, που έχει ήδη συναφθεί μεταξύ της Περιφέρειας ΧΧΧ και του αιτούντος, είχε ελεγχθεί από το Ε΄ Κλιμάκιο,
 - αφετέρου δε η πρόβλεψη στο άρθρο 4 της προγραμματικής ότι η δημοπράτηση θα γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων έργων.
- Ανακαλεί την 231/2018 Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου (*Ελ. Συν. Τμ. 6 Απόφαση 1070/2018*)

ΖΗΣΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ
zpastamatis@gmail.com

<http://dimosies-symvaseis.gr>